

MARIA MAGDALENA EPSTEIN (1875-1947)

**Założycielka i absolwentka Szkoły Zawodowych Pielęgniarek Pań Ekonomek w Krakowie.
Organizatorka i pierwsza dyrektorka Uniwersyteckiej Szkoły Pielęgniarek i Higienistek w
Krakowie.**

Urodziła się w 2 VIII 1875 r., w rodzinie polsko – żydowskiej w Pilicy koło Olkusza. Jej ojciec był warszawskim bankierem pochodzenia żydowskiego, matka - z domu Skarżyńska - pochodziła z rodziny ziemiańskiej. Jeszcze w latach dziecięcych rodzina Marii przeniosła się do Krakowa. Maria była jedynaczką. Miała trzech braci przyrodnych i liczną rodzinę, do której była bardzo przywiązana. Z domu rodzinnego wyniosła głęboki patriotyzm i wszechstronne wykształcenie. Znała kilka języków obcych. Nie miała żadnego przygotowania zawodowego. Przed pierwszą wojną światową utraciła cały majątek dziedziczony po rodzicach. Nie tylko zniosła to spokojnie, ale potrafiła jeszcze zaopiekować się pięciorgiem osób w podeszłym wieku z dawnej służby, z którymi do końca ich życia dzieliła się wszystkim co posiadała.

Maria Epstein cechowało głębokie poczucie odpowiedzialności społecznej i humanitarnej. W okresie zaborów jedyną możliwością zorganizowanej działalności dawały stowarzyszenia charytatywne. **Rozpoczęła więc pracę w Stowarzyszeniu Pań Ekonomek, którego celem była opieka i pomoc ludziom niezamożnym.** Panie zbierały pieniądze, materiały oraz odzież, przerabiały ją i naprawiały, a także szyły nową. Spotykały się regularnie. Po kilku latach Maria mimo młodego wieku, została przewodniczącą Stowarzyszenia. Jej mieszkanie zamieniło się w biuro i miejsce posiedzeń. Poza działalnością w Stowarzyszeniu, zorganizowała czytelnię i tanią kuchnię dla robotników.

W 1909 roku trzy członkinie Stowarzyszenia zetknęły się przypadkowo z pracą małego ambulatorium, prowadzonego przez siostry miłosierdzia. Warunki materialno - higieniczne, były w opłakanym stanie - siostry pracowały bez lekarza, udzielając pomocy medycznej i materialnej, wydawały obiady w tej samej salce, w której robiły opatrunki.

Współpraca ze Stowarzyszeniem Pań Ekonomek przyniosła rezultaty. Z uzbieranych społecznie funduszy wyposażono pomieszczenie, przeznaczone wyłącznie na ambulatorium, zorganizowano przeszkolenie medyczne w zakresie pomocy w nagłych wypadkach. Jedną inicjatywą rodziła następną. Przy ambulatorium zorganizowano salę operacyjną, następnym etapem było otwarcie małego ośmiołóżkowego szpitalika. Ochotniczki z sekcji ambulatoryjnej pełniły dyżury w dzień i w nocy - zrozumiały, że do pracy przy chorych niezbędnym jest przygotowanie profesjonalne. Wtedy **Maria Epsteinówna poddała myśl zorganizowania szkoły pielęgniarstwa.**

Ogromnym wysiłkiem, dzięki składkom, prywatnym darom, uzyskano fundusz na wyremontowanie i adaptację oddanego przez siostry miłosierdzia do użytku szkoły budynku, dawnej obory. Otwarcie Szkoły Pielęgniarek Zawodowych nastąpiło 5 listopada 1911 roku. Dyrektorem został dr Wacław Damski - wiceprezes Krakowskiej Izby Lekarskiej, faktycznie kierowała nią od początku M. Epstein. Nie było jeszcze pielęgniarki dyplomowanej, która mogłaby oficjalnie objąć to stanowisko. Maria Epstein i Anna Rydlówna oraz kilka członkiń sekcji ambulatoryjnej były uczennicami pierwszego 14-osobowego zespołu. (szkołę prowadziły - równocześnie ją kończąc). **M. Epstein dbała o wysoki poziom nauczania przyszłych pielęgniarek.** Bardzo dużo starań poświęciła wychowaniu uczennic w duchu patriotyzmu i religijności. Troszczyła się o własny rozwój duchowy, gorliwie wypełniała praktyki religijne

W latach 1914-1916 Maria Epstein zorganizowała, prowadzone przez absolwentki szkoły, krótkie kursy sanitarne dla ochotniczek. Każda z grup przeszkolonych kandydatek obejmowała któryś ze zorganizowanych szpitali wojskowych w rejonie przyfrontowym lub w głębi kraju. Grupy te były kierowane do formacji polskich w armii austriackiej. Epsteinówna i Rydlówna kierowały tą akcją, równocześnie pracując w grupie chirurgicznej prof. Rutkowskiego na froncie, w punktach sanitarnych na stacji wypoczynkowej dla żołnierzy - na dworcu krakowskim.

Z ogromnym zaangażowaniem uczestniczyła w akcji niesienia pomocy ofiarom wojny, zorganizowanej przez Komitet Książęco-Biskupi. Komitet pod kierownictwem prof. Emila Godlewskiego prowadził szpitale epidemiczne, punkty szczepień, stacje dezynfekcyjne.

Maria Epstein była jakiś czas przełożoną w szpitalu w Bielczy koło Tarnowa, gdzie na skutek wielkiej koncentracji ewakuowanej ludności wybuchły epidemie: czerwonki, tyfusu plamistego, duru brzuszego. Prowadziła jednocześnie szkolenie grup pielęgniarek, na czele których organizowała kolejne placówki. Pozostawała w nich w okresie uruchomienia prac, a następnie wraz z prof. Godlewskim przeprowadzała inspekcje podległych placówek. W dużej mierze przyczyniła się do wygaśnięcia epidemii.

W 1916 roku, po wznowieniu działalności Szkoły Zawodowych Pielęgniarek, Epsteinówna ponownie została jej dyrektorką, borykając się z wielkimi trudnościami finansowymi zarówno w szkole jak i we własnym domu. Od 1920 roku zabiegała o uzyskanie środków na prowadzenie szkoły.

Otrzymała pomoc Fundacji Rockefellera i zgodę Uniwersytetu na uruchomienie Uniwersyteckiej Szkoły Pielęgniarek i Higienistek, jako studium pomocniczego Wydziału Lekarskiego UJ (1925), została mianowana jej dyrektorką. M. Epstein i grupa przyszłych nauczycielek przed rozpoczęciem pracy przeszły przeszkolenie za granicą. Dzięki energii i wytrwałości dyrektorki, szkoła mimo bardzo trudnych warunków rozwijała się pomyślnie.

W dniu 31 grudnia 1930 roku Maria Epsteinówna ustąpiła ze stanowiska dyrektorki szkoły w Krakowie. Rozpoczęła życie w odosobnieniu. **Wstąpiła do klasztoru SS. Dominikanek w Krakowie na Gródku.** Nareszcie mogła realizować swoje wielkie pragnienie całkowitego oddania się Bogu. S. Maria Magdalena przez szesnaście lat życia zakonnego była przykładem pokornej sługi. W czasie chorób jakie przechodziła w klasztorze, była leczona w klinice chirurgicznej przy ul. Kopernika 40. W okresie rekonwalescencji była pielęgnowana w klasztorze przez uczennice szkoły. **Zmarła po sześciu latach choroby 6 września 1947 r. - w sobotę - w opinii świętości.** Do końca życia interesowała się żywo sprawami szkoły i losami absolwentek.

30 września 2004 ks. Kardynał Franciszek Macharski otworzył proces beatyfikacyjny S. Marii Magdaleny Epstein.